

MAVİ MARMARA SALDIRISI SONRASI SÜREÇTE TÜRKİYE'NİN KAMU DİPLOMASİSİ FAALİYETLERİ

Ahmet AYDIN

Öğr. Gör., Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Sosyal Bilimler MYO, Halkla İlişkiler ve Tanıtım

ahmetaydin@ksu.edu.tr | ORCID: 0000-0003-2215-9226

Emel POYRAZ

Doç. Dr., Marmara Üniversitesi, İletişim Fakültesi, Halkla İlişkiler ve Tanıtım

emelpo@yahoo.com | ORCID: 0000-0002-1420-7673

Özet

Post modern çağını yaşadığımız dönemde uluslararası kamuoyu dengeleri devletlerin dış politikalarıyla şekillenmektedir. Kamu diplomasisi, devletler için kriz öncesi ve sonrası kurtuluş reçetesidir. Türkiye Cumhuriyeti'nin İsrail Devletiyle arasındaki Mavi Marmara krizi bu sebeple önemlidir. Çalışmada Mavi Marmara saldırısı sonrası süreçte Türkiye'nin kamu diplomasisi faaliyetlerinin etkisinin ölçülmesi amacıyla kamu diplomasisi ile ilgili benzer sosyoekonomik statüye sahip ve sosyal hassasiyetleri belirlenen 1200 kişiden örneklem olarak 100 kişiye anket uygulanmıştır. Çalışma araştırma ile desteklenmiştir. Çalışma alanı Twitter olarak belirlenmiş ve anket 100 kişi katılımcı üzerinde yapılmıştır. Araştırma sonuçlarında Mavi Marmara saldırısından sonra Türk dış ilişkilerinin kamu diplomasisi faaliyetlerinin iletişim açısından etkili olmadığı tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Kamu diplomasisi, dış politika, kriz iletişimi, Mavi Marmara

Bilgilendirme: Bu makale Ahmet AYDIN tarafından kaleme alınan "İletişim Stratejileri Bağlamında Türk Dış İlişkilerinin Kamu Diplomasisi Açısından Değerlendirilmesi: İsrail Ve Rusya Krizi Örnekleri" başlıklı Yüksek Lisans tezinden türetilmiştir.

Etik Beyanı: Bu çalışma "Araştırma ve Yayın Etiği" değerlerine uygun olarak hazırlanmıştır.

AFTER MAVİ MARMARA ATTACK, TURKEY'S PUBLIC DIPLOMACY IN THE PROCESS OF OPERATION

Abstract

In the postmodern era, international public balances are shaped by the foreign policies of states. Public diplomacy is a prescription for states before and after the crisis. Mavi Marmara crisis between the State of Israel Republic of Turkey is important for this reason.

Turkey's public diplomacy in the aftermath of the Mavi Marmara attack in this study to measure the effects of activities For the purpose of public diplomacy, a questionnaire was applied to 100 people out of 1200 people with similar socioeconomic status and similar social sensitivities. The study was supported by research. The study area was determined as Twitter and the survey was conducted on 100 participants. According to the results of the research, it was determined that the public diplomacy activities of the Turkish foreign affairs after the Mavi Marmara attack were not effective in terms of communication.

Keywords: Public diplomacy, foreign policy, crisis communication, Mavi Marmara

Acknowledgement: This article is derived from the Master's thesis entitled "Evaluation of Turkish Foreign Relations in terms of Public Diplomacy in the Context of Communication Strategies: Examples of Israel and Russia Crisis" written by Ahmet AYDIN.

Ethics Statement: This study has been prepared in accordance with the values of "Research and Publication Ethics".

Giriş

Geleneksel diplomasisinin ağır toplarını oluşturan sadece diplomatların yürüttüğü devletlerarası ilişkilerin esas olduğu dönemin çok ötesine geçilerek, algı yönetimi ve kamuoyu algısı daha çok önem kazanmaya başlamıştır. Bilgiye ulaşma ve iletişimin hızlandığı, gündemi yapılandığı ve kamuoyunu etkilediği için kamu diplomasisinin oldukça önem kazandığı bir döneme girmiş bulunmaktayız Kamu diplomasisi devletten devlete yapılan bir kavram değildir. Devletten kamuoyuna, kamuoyundan sivil toplum örgütlerine aynı zamanda kamuoyundan da devlete yapılan açık şeffaf ve aynı zamanda toplumdaki her kesimin katılabildiği bir kavramdır.(Gökırmak, 2012, s. 1).

Geleneksel diplomasi kapalı kapılar ardında üst düzey hükümet yetkililerin yaptığı görüşmeleri kamuoyuna sunulmasıdır(Tiedeman, 2004, s. 4). Geleneksel diplomasinin üst düzey hükümet yetkililerce yapılması ve kamuoyunun yetkililerce bilgilendirilmesi yirminci yüzyıla kadar devam etmiştir. Yirminci yüzyılda yaşanan her iki dünya savaşından sonra devletlerarası ortaya çıkan yeni uzlaşma kültürü bütün dünyayı etkisi altına almıştır. Bu kültürün bir yansıması olarak devletler arası diplomasiyi daha sofistike bir hale getiren uluslararası koşullar, kamu diplomasisi ihtiyacını ortaya çıkarmıştır. Bu süre içerisinde kamu diplomasisi uluslararası arenada devletlerarasında ortaya çıkan uyumsuzluk ve çatışma problemlerinin barışçıl bir yolla çözüme girişimi olmasıyla ülkelerin dış politikalarını belirleyen önemli bir etken olmuştur. Bu sebeple dış politikaya önem veren devletler kamu diplomasisini etkin bir şekilde kullanmak için bir amaç doğrultusunda o amaca yönelik iletişim stratejilerini kullanmışlardır. Ayrıca devletlerin dış politikalarında kamu diplomasisini kullanmalarıyla birlikte yabancı kamuoylarına kendisini en etkili şekilde anlatabilme imkânı sunulmaktadır. Kamu diplomasisi diğer ulus, aydın ve halk kesimleri üzerindeki etkilerinin yanı sıra ülkelerin imajına olumlu katkı sağlayacağı düşünülmektedir (Ekşi, 2014, s. 54).

XX. yüzyılda diplomatik bir terim olarak karşımıza çıkan kamu diplomasisi, II. Dünya Savaşı (1939-1945) sonrada diplomatik terim olarak kavramlaşmıştır. Bu dönem ile birlikte ortaya çıkan iki süper güç (Amerika Birleşik Devletleri-Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği) arasındaki rekabet diplomasisinin elinde bulunan gücü kamu diplomasisine vermiştir.

Türkiye tarafından uygulanan kamu diplomasisi çalışmaları tarihsel olarak yeni bir olgudur. 1920 yılında kurulan Anadolu Ajansı ve şuan ki adıyla Basın-Yayın ve Enformasyon Genel Müdürlüğü öncelikli olarak dış politikada yapılan faaliyetleri destekleyerek örgütlü bir yapıya dönüştürülmesine katkı sağlamıştır. Türk Radyo Televizyon (TRT) kurumunun 1964 yılında kurulması kamu diplomasisi kavramıyla geç tanışan ülkelere birisi olan Türkiye'ye destek olmuştur. Kamu diplomasisi kavramı Türk literatürüne 1990'lı yıllarda girmesine rağmen, kavramın içeriği ve kapsamı konusunda da tam bir uzlaşma sağlanamamıştır. Türkiye'nin içine düştüğü bu durum ve kamu diplomasisinin öneminin geç anlaşılmasından dolayı karşı karşıya kaldığı sorunlarda kendisini iyi ifade edebilmesini ve güçlü bir imaj oluşturmasını olumsuz yönde etkilemiştir (Yılmaz, 2012, s. 405). Yabancı ülkelerin kamu diplomasisini erken geliştirmesinden dolayı dünyada ortaya koydukları diplomasi gücü Türkiye de ne yazık ki oldukça geç fark edilmiştir.

Türkiye'de geç de olsa uygulanmakta olan kamu diplomasisi özellikle Turgut Özal ile birlikte bir ivme kazanmış ve liberal politika uygulamalarıyla beraber kamu diplomasisine ağırlık verilmiştir. Daha sonra 2002 yılında seçimde iktidara tek başına gelen Ak Parti ile birlikte kamu diplomasisi uygulamaları geliştirilmiş ve güncellenmiştir. Ak Parti'nin iktidara gelmesinden sonra kamu diplomasisine verilen önem ve desteğin artmasıyla ülke imajının güçlenmesi adına olumlu adımlar atılmaya başlanmıştır. Türkiye'de 2010 yılında kurulan Kamu Diplomasisi Koordinatörlüğü, Türkiye'nin dış politikası adına yapılmış ve yapılacak olan faaliyetleri diğer sivil toplum örgütleri ve düşünce kuruluşlarıyla birlikte organize ederek bir sistem ortaya koymuştur. Daha sonrasında 24/7/2018 tarihli 14 No'lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi(<https://www.mevzuat.gov.tr/>) ile Cumhurbaşkanlığına bağlı İletişim Başkanlığının kurulması ile Basın Yayın Enformasyon Genel Müdürlüğü yeni adıyla Basın Yayın Dairesi Başkanlığı, Kamu Diplomasisi Koordinatörlüğü yeni adıyla Kamu Diplomasisi Daire Başkanlığı'na(<https://www.iletisim.gov.tr/>) dönüştürmüştür. Kurum ülke adına bilimsel araştırma yapan düşünce kuruluşlarıyla birlikte nitelikli çalışmalar yapılmasını sağlamaktadır.

1948 yılında Ortadoğu'da kurulan İsrail Devleti'ni ilk tanıyan Müslüman devleti Türkiye Cumhuriyeti olmuştur. Türkiye Cumhuriyeti'nin İsrail'i tanımmasının sebebi ise dönemin Türk dış işleri politikasının yanı sıra ABD'nin iki devlet arasında ilişkilerin gelişmesi için rol oynaması olmuştur. 1948 yılından 2007 yılına kadar inişli çıkışlı bir şekilde ilerlemiştir. Ekim 2008-ve Ocak 2009 yılında İsrail'in Filistin Devleti'ne abluka

uygulaması ve Dökme Kurşun Operasyonu ile birlikte ortaya çıkan sıkıntılar insani kriz durumuna gelmiştir. Özgür Gazze Hareketi adı altında sivil toplum örgütü önceliğinde uluslararası platform oluşturulmuştur. Bu platformda Türkiye'den İHH (İnsani Yardım Vakfı) yardımlarını Gazze'ye ulaştırmak adına çoğunluğu Türk olan filolar bulunmaktaydı. İsrail'in olayın başından beri karşı olduğu bu duruma engel olmak için yardım gemilerine saldırıda bulunmuştur. Bu saldırı sonrasında ortaya çıkan filolar çoğunluğu Türk olan Mavi Marmara gemisinde İsrail'in saldırısı sonucunda 9 kişinin hayatını kaybetmesi ve 30 kişinin yaralanmasıyla İsrail ile Türkiye arasında kriz ortaya çıkmıştır. Türkiye Dış İşleri Bakanlığı İsrail ile yaşanan Mavi Marmara saldırısını iletişim stratejileri bağlamında kamu diplomasisi aracılığıyla hem iç hem de dış kamuoyuna aktarmıştır. Bu bağlamda, Türkiye'nin yakın zamanda İsrail ile yaşamış olduğu Mavi Marmara krizlerinin nasıl çözüleceği konusunda, amaç ve yöntemin belirlenmesinde Dış İşleri Bakanlığının uluslararası ve ulusal alanda uyguladığı faaliyetler dikkat çekmiştir.

Kamu diplomasisi üzerine yapılan bu çalışmada kamu diplomasisinin neliği, uygulama alanları ve Türkiye'deki gelişimiyle ne olduğu sorularına cevap aranmaktadır. Ayrıca Türk Dış İşlerinin uyguladığı politikanın kamu diplomasisi bağlamında uluslararası kamuoyunda nasıl bir politika yürüttüğü, bu faaliyetlerin Türkiye'deki iç kamuoyuna nasıl yansıtıldığı; Türkiye'nin dış ilişkilerinin İsrail ile yaşadığı krizi iletişim stratejileri bağlamında nasıl yürüttüğü irdelenecektir. İletişim stratejileri bağlamında kamu diplomasisinin Türk dış politikasında ne denli etkin kullanıldığı ve bu stratejilerin iç kamuoyu üzerinde nasıl sonuçlar doğurduğu değerlendirilecektir.

1. Kamu Diplomasisi Tarihi Ve Türkiye'de Gelişimi

İnsanların diplomasisi olarak adlandırılan kamu diplomasisi, yabancı halklarla doğrudan iletişim amaçlayan çeşitli hükümet destekli çabaların tümü olarak adlandırılmaktadır. (www.britannica.com, 2020).

Kamu diplomasisinin izleri XVII.' yüzyıla dek uzanmaktadır. XVII. ve XVIII. yüzyıllarda baskın olan kültür Fransız kültürü olduğundan, Fransızca diplomasi dili haline gelmiştir. Fransa'nın imajına olumlu katkıda bulunan Fransız Devrimi, Avrupa'daki birçok ülkeye öncülük etmiştir. Bu nedendir ki İtalya, Almanya ve diğer bazı ülkeler denizaşırı ülkelere kültürlerini tanıtmak için çeşitli kuruluşlar kurmuştur. Birinci Dünya Savaşı'nın patlak vermesiyle devletlerin birçoğu propaganda amaçlı çalışmalar yapmışlar ve ofisler açmışlardır. Diplomatik çalışmalarda geç kalan ülke ABD Başkan Wilson 1917 yılında Kamu Bilgilendirme Komitesi'ni (Public Information Committee) kurmuştur. (www.kamudiplomasisi.org).

Başkan George Creel için Creel Komitesi olarak adlandırılan bu örgütün görevi, ABD'nin savaş hedeflerini dünya çapında yaygınlaştırmaktı. Wilson, hükümetlerinin politikalarını etkileyebilecekleri için diğer ülkelerdeki kamuoyu görüşlerini dikkate almanın önemli olduğunu fark eden ilk Cumhurbaşkanı olmuştur (Tiedeman, 2004, s. 8).

XX. yüzyılın ortalarına kadar geleneksel diplomasi yürüten hükümetler, II. Dünya Savaşı'nın yol açtığı yıkım ve dünyanın iki kutba (ABD-SSCB) ayrılmasının verdiği rekabet ortamında kamu diplomasisine ağırlık vermişlerdir.

Tablo 1: Kamu Diplomasisinde Geleneksel ve XXI. yüzyıl karşılaştırılması

	Geleneksel Kamu Diplomasisi	XXI.Yüzyıl Kamu Diplomasisi
Koşullar	Çatışma, Devletlerarası gerilimler	Barış
Hedefler	Hedef kitlelerdeki davranışları değiştirerek, hedef ülkelerde siyasi değişim gerçekleştirmek	Ülkenin ekonomik ve politik çıkarlarını yükseltmek için uygun çevre ve ortam yaratmak.
Stratejiler	İkna, Kamu Yönetimi	Halkla kaynaşarak ilişkilerin korunması ve inşa edilmesi

İletişimin Yönü	Tek Yönlü İletişim(monolog)	Karşılıklı İletişim (Diyalog)
Araştırma	Eğer varsa, çok az	Kamu Diplomasisine dayalı bilimsel araştırma, feedback önemli
Mesajın İçeriği	İdeolojiler, çıkarlar	Düşünceler ve Değerler
Hedef Kitle(Kamular)	Hedef ulusun"genel" halkın gönderen ve mesaj alıcıları	Sınıflandırılmış, iyi tanımlanmış halk, yerli halk; katılımcılar
Kanallar	Geleneksel KİA'lar(Kitle iletişim araçları)	Eski ve yeni medya; genellikle internet yoluyla kişiselleştirilmiş
Bütçe	Kamu Desteği	Özel ve kamu Ortaklıklar

Kaynak: (Szondi, 2009, s. 305)

Uluslararası arenada ortaya çıkan çatışma ve uyuşmazlıkların çözümü için kullanılan iki yöntem bulunmaktadır. Bunların biri diplomasi, diğeri ise savaştır. Uyuşmazlıkların savaş olmadan barışçıl yöntemlerle çözülmesinde diplomasiye gerek vardır. Fakat problemin güç yoluyla çözmeye çalışılması durumunda ise savaş yöntemi ortaya çıkmaktadır. Dış politikaya yön veren diplomasi önemle kullanılan bir yöntemdir (Karagöz, 2016, s. 6).

II. Dünya Savaşı sonrası başta ABD'nin Soğuk Savaş tarafı olan ülkeler arasında ortaya çıkan güç gösterisinin sonucunda propaganda ve algı yönetimi çalışmaları diğer ulusların etkilenmesinde ve dış politika amaçlarının yerine getirilmesinde kamu diplomasisi faaliyetleri etkin rol oynamıştır. Bu dönemde devletlerin yaptığı kamu diplomasisi faaliyetlerinin hedefinde halklar vardır. Ancak buradaki amaç askeri değil siyasi-dir. Soğuk Savaş döneminde iki süper gücün ortaya koyduğu nükleer silahlanma yarışı dünya halklarını taraf olmaya zorlamaktaydı. Bu dönemde devletler, halkların gönüllerini kazanmanın yolu olarak kamu diplomasisini kampanyaları gerçekleştirmişlerdir (Gilboa, 2008, s. 55).

Kamu diplomasisi hükümetlerin, kendilerinden ziyade başka ülkelerdeki halklarla iletişim kurmak ve onların güvenini ve desteğini kazanmak üzere yumuşak gücün kaynaklarını seferber ettikleridir (Nye, 2008, s. 95). Signitzer ve Coombs'e göre halkla ilişkiler ve kamu diplomasisi doğal bir yakınlaşma sürecindedir (1992, s. 146). Bu tanımlara göre kamu diplomasisi kavramının doğduğu ülke olan Amerika'da ise USIA (United States Information Agency-Amerikan Enformasyon Ajansı) tarafından şu şekilde ifade edilmektedir; kamu diplomasisi, ABD'nin dış politikası denizaşırı bilgi programlarıyla ABD'nin ulusal çıkarlarını desteklemektir. Ajans, eğitim ve kültürel faaliyetleri yürüterek ABD ve diğer uluslararasıdaki karşılıklı anlayışı sağlamaktadır (USIA, 2020).

Kamuoyu algısının önem kazandığı bu dönemde devletlerarası ilişkiler yavaşlamaktadır. Kamuoyunu ve gündemi yapılandıran bilginin ve ona erişimin kolay olması kamu diplomasisine önemi arttırmıştır. Kamu diplomasisi kavramı devletten devlete yapılmamaktadır. Sivil toplum örgütlerinin kamuoyuna, kamuoyunun devlete ve devletten kamuoyuna herkesin içerisinde olduğu bir diplomasi-dir (www.kamudiplomasisi.org).

Kamu diplomasisi II. Dünya Savaşı'ndan sonra hükümetlerin diğer uluslara ülkelerini tanıtmaya, kamuoyu yaratmaya ve uluslararası arenada söz sahibi olmaları için yaptıkları çabaların tümüdür. Bu çabalar her ülke gibi Türkiye'de de bir algı yaratmıştır.

Türkiye Cumhuriyeti dış politikasının geçmişten gelen politikasıyla ülkenin güvenliğini, ülke refah ve kalkınmanın artması için dış kaynakların teminini, ulusal çapta var olan çıkarların korunmasını, diğer ülkelerle ilişkilerin geliştirilmesini ve uluslararası refahın ve barışın geliştirilmesini amaçlamaktadır. Türkiye Cumhuriyeti'nin kurulmasıyla TBMM dünya çapında dış ilişkiler kurmaya başlamıştır (Köksoy, 2013, s. 147).

II. Dünya Savaşı sonrasında ortaya çıkan iki kutuplu dünya düzeninde 1945-1960 yılları arasında dış politikasında uyguladığı politika ittifaklar kurmak ve güvenliğini sağlamak üzerine kurulmuştur. Avrupa'nın savaştan sonra yeniden yapılanmaya gitmesi, Türkiye'nin Soğuk Savaş döneminde Amerika'nın politikaları ekseninde bir yöntem belirleyip çalışmalarını buna göre yürütmüştür. Bu dönemlerdeki ekonomik refah ve siyasi ortam Türkiye'nin iç politikasını etkilemiştir. Bu etki ülkenin dış politikasına tesir etmiş ve bu dönemde kamu diplomasisi adına herhangi bir yapılanma olmayacağı ortaya çıkmıştır. 1960 yılında ise Türkiye, ABD politikası ekseninden sıyrılıp kendi ayakları üzerinde durma adına atılımlar yapmıştır. Bu dönemde Avrupa da ortaya çıkan Avrupa Ekonomik Topluluğu sonraki adı Avrupa Birliği olan topluluktan ekonomik çıkar adına yaptığı çalışmalar sonuçsuz kalmıştır. Bu sırada yapması gereken siyasi yapılanmaya ise ülkede gerek görülmemiştir (Ceylan, 2016,s.126). Türkiye dış kamuoyunu yanına çekmenin yanı sıra adada yalnız başına karar veren bir devlet olmadığı için bu kamu diplomasisini bir adada söz hakkı bulunan İngiltere'ye karşı yapmıştır.

Adada söz hakkı olan İngiltere'yi de ikna etmeye çalışan Türk Hükümeti kullandığı bu strateji ve politikayla başlangıçta başarılı olmuştur. Harekât esnasında ve sonrasındaki siyasi ortam yurtdışında Türkiye'nin lehine olmuştur. Uluslararası kamuoyu Türkiye'yi desteklemişlerdir. İtalya'dan Japonya'ya, Japonya'dan Hollanda'ya kadar birçok devlet Türkiye'nin yaptığı harekâtı desteleyen açıklamalarda bulunmuşlardır. Fakat daha sonra Türk Hükümetinin harekât sonrasında kamu diplomasisini yeterince uygulamayarak Yunanistan'ın son virajda yaptığı hamlelerle esen rüzgârı tersine çevirmiştir. ABD'nin Türkiye'ye uyguladığı ambargo ise bu diplomasisinin bir sonucu olarak ortaya çıkmıştır (Karadağ, 2016, ss. 203-204, 206).

Türk dış politikasını geleneksel olarak ortaya koyan kurumları Başbakanlık, Dışişleri Bakanlığı ve Türk Silahlı Kuvvetleri oluşturmaktadır. Dış politikadaki karar alma merciine dördüncü güç olarak 1980'lerin başında Cumhurbaşkanlığı da eklenmiştir. Bir krizin ortaya çıkması durumunda hangi gücün liderlik yapacağı krizin niteliğine, siyasi koşullara ve kişilik özelliklerine göre değişiklik gösterebilmektedir. Kamu diplomasisi Türkiye'nin literatürüne 1990'lu yıllarda girmesine karşın karşılığı ve kapsamı konusunda tamamen bir uzlaşma sağlanamamıştır. Bu kavramın Türkiye'ye geç gelmesinden dolayı Türkiye'nin boğuşmakta olduğu sorunlar aynı zamanda ülkemizin yurt dışında kendisini iyi ifade edebilmesini ve güçlü bir imaj oluşturmamasını olumsuz yönde etkilemiştir (Yılmaz, 2012, ss. 405-407).

Türkiye Cumhuriyeti kamu diplomasisi kavramıyla geç tanışmış olmasına rağmen 1990'lı yıllarda geleneksel diplomasiye kamu diplomasisine geçiş dönemini yaşamıştır. Bu dönemde Türkiye Cumhuriyeti'nin dış politikayı düzeltme çabaları Turgut Özal dönemiyle yeni bir hal almıştır. Soğuk Savaş sonrası Türkiye kamu diplomasisi faaliyetlerine ağırlık vermiştir. Özellikle Turgut Özal döneminde Türk dış politikası değişim göstererek yeni bir kimlik kazanmıştır. Bu doğrultuda 1992 yılında TİKA(Türk İşbirliği ve Kalkınma İdare Başkanlığı)'nın kurulması kamu diplomasisi adına ilk kuruluşlardan birisi olmuştur (Doster, 2016, s.204).

Turgut Özal dönemiyle birlikte Türkiye yeni bir dış politikaya girmiş ve diğer dönemlere göre daha etkin bir politika uygulanmıştır. Bu dış politikadaki yoğunluk 1990 yıllarında Demirel-İnönü koalisyonuyla devam etmiştir. Turgut Özal'ın vefatıyla Demirel'in Cumhurbaşkanı sıfatıyla birlikte iktidara gelen Tansu Çiller sonrasında ise Necmettin Erbakan Başbakanlığa devam edip dış politikayı etkin şekilde kullanmışlardır. Fakat ülke içerisindeki siyasi durum dış politikayı etkilemiş, bu etki ise dış politikamızdaki ilişkilerdeki etkinliğin azalmasına yol açmıştır. 2000'li yıllara geldiğimizde ise Türkiye'de yeni bir koalisyon dönemi başlamıştır. Türkiye, DSP-MHP koalisyonu ile politika üretip buna göre uygulamalara geçmiştir. Bu siyasi havadan Dışişleri de etkilenmiştir. Dışişleri politikasında birçok çelişkili faaliyetlerle uğraşmak zorunda kalmıştır (Erzen, 2014, ss. 18 -21).

2000'li yıllarda dış politikasını yeniden gözden geçiren Türkiye Cumhuriyeti bölgesinde etkinliğini arttırmak ve uluslararası platformda tanınırlığını arttırmak amacıyla faaliyetler ortaya koymuştur. Bu dönem Ak parti hükümetiyle farklı bir boyuta geçmiştir. Ak parti bu dönemde kamu diplomasisine diğer hükümetlere oranla daha çok önem vermiştir. Bu döneme Ak Parti kamu diplomasisi ile ilgili birçok kurum kurmuş ve var olan kurumları yeniden yapılandırmıştır.

Bu kurumların başında Dışişleri Bakanlığı'nın Enformasyon ve Genel Müdürlüğü, Kültürel İlişkiler Genel Müdürlüğü ve Kültürel Diplomasi Genel Müdür Yardımcılığı gelmektedir. Bunun yanı sıra 2009 yılında başbakanlığa bağlı olan Yunus Emre Enstitüsü (YEE), 2010 yılında Başbakanlık Kamu Diplomasisi Koordinatörlüğü (KDK), yine 2010 yılında Başbakanlık Yurtdışı Türkler ve Akraba Toplulukları Başkanlığı (YTB), ayrıca kamu diplomasisi için önemli bir faktör olarak TRT kurumunun önemi artmıştır (Ekşi, 2014,s.141). TRT World kanalının kurulması ve 24/7/2018 tarihli 14'nolu Cumhurbaşkanlığı kararnamesi(<https://www.iletisim.gov.tr/>) ile Cumhurbaşkanlığına bağlı İletişim Başkanlığı'nın kurulup Kamu Diplomasisi Koordinatörlüğünün daire başkanlığına dönüştürülüp tek elden yönetilmesi kamu diplomasisinin etkinliğini arttırmıştır.

2. Kamu Diplomasisi Uygulama Alanları

Kamu diplomasisi uygulanabilirlik açısından farklılıklar gösterebilmektedir. Bazı uzmanların uygulama alanı olarak incelediği alanlar (dijital oyun, sosyal medya, internet vb.) bazı uzmanlar için kamu diplomasisinin kaynağı olarak da incelenmektedir. Özellikle popüler kültürün teknoloji ile birlikte gelişmesiyle birlikte uluslararası kültür alanında ortaya çıkarttığı gelişmeler ve kültürel etkiler, teknolojinin kamu diplomasi açısından hem araç hem de kaynak olarak kullanılmasının zorunluluğunu ortaya koymuştur (Erzen, 2014,s.37).

Ülkeler geçmişten günümüze kadar birçok diplomatik ilişkilerin yanı sıra kültür, eğitim, sanat, spor ve teknoloji alanında ilişkiler kurmuştur.

Tarihi savaşlarla dolu olan ülkelerin kalıcı dostluk sağlaması amacıyla II. Dünya Savaşı bittikten sonra Fransa ve Almanya arasında başlatılan lise öğrencilerinin değişim programlarıyla karşılıklı olarak gönderilmesi kamu diplomasisinin eğitimdeki etkisine örnek olarak göstermektedir. Değişim programları sayesinde ülkelerdeki bireyler aracılığıyla gerçekleşen ilişkiler iki ülke arasında iyi ilişkilerin geliştirilmesini sağlamaktadır (Ekşi, 2014,s.122). ABD (Amerika Birleşik Devletleri) ve Çin özellikle eğitim alanında gelişmekte olan ülkeleri hedef almakta, bu ülkelerin akademik anlamda ihtiyaçlarını karşılayıp onlarla bir nevi ortaklık kurma düşüncesiyle hareket etmektedir (Erzen, 2014, s. 129-131). Nye'ye göre (akt. Sancar, 2012, s. 186-187) bir ülkenin kültürü ve aynı zamanda ideolojisinin çekiciliğinin olması diğer unsurlarının da onu takip edeceği anlamına gelmektedir.

Kültür bir toplumun değerler ve uygulamalarının bütünüdür. Bir ülkenin kültür seviyesi yüksek ve evrensel ise uyguladığı politikalar diğer kültürlerin yararını teşvik ediyorsa bu kamu diplomasisinde istenilen çıktılara sahip olma olasılığı arttırmaktadır. Uluslar, kendi aralarında diplomatik sıkıntılar yaşadığında bile kültür programları sıklıkla devam etmektedir. Bu programlar kamu diplomasisi alanında etkili olmaktadır.

Sanatsal alanda yapılan çalışmalar içinde sinemanın özel bir önemi vardır. Başka ülkedeki bireyleri etkilemek ve onlara ulaşma noktasında, etki alanı oldukça geniş olan sinema; teknolojinin ilerlemesiyle dünyada din, dil ve ırk fark etmeksizin izleyici ve izleyici gruplara ulaşabilmekte, istenilen mesajı hedef kitlelere çeşitli sembollerle iletebilmektedir. Sinemanın uluslararası alanda ülkelerin kendi kültürlerinin yayılımında sağladığı katkı çok büyüktür. Fakat yüksek bütçe sebebiyle çok etkin bir biçimde kullanılmadığı görülmektedir. Sinema sektöründe Hollywood, Bollywood, Avrupa sinemasının ardından Çin sineması son yıllarda büyük bir büyüme göstermiştir. Çinli aktör ve aktrisler gibi Çin filmleri dünya kültüründe rağbet görmeye başlamıştır. Örneğin Çin sinemalarında kullanılan Çin kültürüne ait semboller, Çin kültürünün yayılmasına yardımcı olmaktadır (Erzen, 2014, s. 135-136). Bununla birlikte SSCB (Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği), Bolşoy Balesi, Sovyet Senfoni Orkestrası gibi kültürel etkinler kamu diplomasisine etki sağlarken; ABD ise bu rekabet ortamında SSCB' ye Hollywood endüstri ile cevap vermiştir. Bu süreçte iki ülke arasında yapılan anlaşmalar önemlidir.

Bu durumda her iki ülke tarafında önemli kültür-sanat unsurlarının karşılıklı olarak diğer ülkelerde performans sergilemesi ya da turnelere çıkması mümkün olmuştur (Kurtuluş, 2014, s. 116-117). Sanatın etkin olduğu bu dönemlerde devletler kültür, eğitim, sanat gibi kamu diplomasisine yardımcı olan unsurları internet ve teknoloji ile birleştirerek uluslararası kamuoyunda imajını daha hızlı ve etkin bir biçimde kullanmışlardır.

Klasik kitle araçları kamu diplomasisinin en önemli araçları olarak görülürken, 21. yüzyıldan sonra artık bu durum tersi yönde hareket etmeye başlamıştır. Bunun önünde gelen uydu ve internet teknolojileri kitle iletişim araçlarını güncellemiş ve kitle iletişim araçlarının eski gücüne ulaşmasını sağlamıştır. Bugün dünyanın neresine gidilirse gidilsin bir Türk televizyonunda izlediğiniz filmi internet aracılığıyla her yerde

izleyebilirsiniz. Geleneksel kitle araçları iletişimde tek yönlülüğe önem verirken internet teknolojileri sosyal medya araçları (facebook, twitter, blog, web sayfaları vb.) ile karşılıklı etkileşime olanak sağlamaktadır. Dolayısıyla Türkiye gibi devletler dış politikada çok boyutluluğu benimsediği için yabancı halklara seslenmek, fikirlerini, politikalarını ve ideallerini göstermek adına tv kanalları kurmakta, radyo yayınlarını çeşitlendirmekte ve uydu teknolojilerine gereken önemi vermektedir. Bu sayede devletler tüm dünyaya kurum ve kültürlerini daha hızlı bir şekilde tanıtabilmektedirler (Köksoy, 2013, s. 236).

Devletler diğer uluslara karşı uyguladığı kamu diplomasisinin önemi iç kamuoyu içinde önem arz etmektedir. Devletlerin uyguladığı kamu diplomasisi uygulamaları iç kamuoyunu ikna etmekten geçmektedir. Devletler dış politikalarını uygulayabilmek için iç kamuoyunun gücünü almak zorundadır. Kamu diplomasisi organizasyonları hükümet ve toplumla iç içe gitmektedir. Devleti yöneten hükümetler iç kamuoyunun desteğini almadan kamu diplomasisi faaliyetlerini sürdürmeleri mümkün değildir.

3. Türkiye'deki Mavi Marmara Krizi Ve Sonrasındaki Kamu Diplomasisi Uygulamaları

Mavi Marmara baskınına giden süreçte asıl sorun olarak Gazze'nin Batı Şeria'dan ayrılıp, yönetiminin yeniden parçalanmasıyla başlamaktadır. Hamas örgütünün kazandığı siyasi başarı sonrası İsrail'in Hamas'ı meşru bir temsilci olarak görmemesidir. Bu yüzden Gazze Şeridi'ne İsrail'in uyguladığı ambargo uygulamıştır. Bu sebepten dolayı bölgede ciddi şekilde sorunlar yaşanmaya başlamıştır. Devrik lider Hüsnü Mübarek döneminde Mısır'ın sınır kapısını kapatması Gazze'yi iyice sıkıntıya sokmuş ve yalnızlığa terk edilmiştir (Sirt, 2013,s.83). Hamas tarafından kontrol edilen Gazze Şeridine İsrail Devleti tarafından uygulanan ambargo sonucunda bu ablukayı delmek isteyen ve dünyanın dikkatini bu bölgeye çekmek amacıyla Özgürlük Filosu oluşturulmuştur. Bu filo altı gemiden oluşmaktadır. Altı gemiden birisi olan Mavi Marmara gemisi İsrail Silahlı Kuvvetleri tarafından 31 Mayıs 2010 yılında saldırıya uğramıştır. Bu saldırı sonucunda ise dokuz Türk vatandaşı öldürülmüştür. Bu gemilerde çeşitli aktivistler bulunmaktaydı. Olayın ardından Türk Dışişleri Bakanlığı bu yaşanan durumun telafisi olmayacağını dünyaya duyurmuştur. Aynı zamanda Dışişleri Bakanı Ahmet Davutoğlu İsrail'in yaptığı saldırıyı BM Güvenlik Konseyi'nde aynı gün katliam, zorbalık, haydutluk ve korsanlık olarak nitelmiş ve İsrail'in uluslararası toplumdan özür dilemesi gerektiğini dile getirmiştir (Uzer, 2011, s. 156-157).

Yaşanan bu saldırı sonrasında Türk iç siyasetinde önemli gelişmeler olmuş ve kamuoyu İsrail'in yaptığı saldırı karşısında ceza alması için Ak Parti'ye destek verilmiştir. Türkiye bu saldırının ardından dünyaya kendisini daha iyi anlatabilmek ve İsrail'in yaptığı saldırının bir terör olayı olduğunu dünyaya anlatabilmek adına birçok faaliyetlerde bulunmuştur. Kriz sonrasında Türkiye, İsrail ile yaşanan ilişkileri en düşük seviyeye kadar indirmiştir. Türkiye'nin baskıları sonucunda Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Konseyi tarafından rapor hazırlanmıştır. Bu rapor sonucunda İsrail'in yaptığı saldırı sonrasında birçok nedene dayalı olaylara değinilmiş ve dava açılmasına neden olacak sebepler bulunmuştur.

Saldırı sonrası Türkiye, İsrail'de gündemde olan üç askeri tatbikatın iptal edildiğini ve İsrail Büyükelçisi ile görüşmelerde bulunmak için çağırıldığını belirtmiştir. Bunun yanı sıra Türkiye, İsrail'den saldırı sonrasında yaralanan, vefat eden vatandaşlara tazminat ödemesini, yardım malzemelerinin Gazze'ye ulaştırılmasını ve özür dilemesini istemiştir. Mavi Marmara sonrasında taraflar durumu konuşmak için ilk defa Brüksel'de toplanmış, Türkiye tarafından Dış işleri Bakanı Ahmet Davutoğlu ile İsrail tarafından Sanayi Bakanı Binyamin Bin Eliazer gizli görüşmeler yapmışlardır. İsrail gazetelerinin bu görüşmeyi sızdırması sonucunda görüşme sonuçsuz bir şekilde kalmıştır. 2 Ağustos 2010 yılında Mavi Marmara saldırısını uluslararası hukuk açısından incelenip BM'yi bilgilendirmek amacıyla BM Genel Sekreteri Ban-Ki Moon tarafından bir komisyon kurulmuştur (<http://www.sde.org.tr>, 2017).

Komisyon Başkanı Geoffrey Palmer, Baş. Yar. Alvaro Uribe, Türkiye temsilcisi Süleyman Özdem Sanberk ve İsrail adına Joseph Ciechanover Ithzar'dan oluşmuştur. Toplantıda iki taraftan da kendilerine ait belgeleri BM Genel Sekreterliği tarafına verilmesi istenmiştir. Yapılacak çalışmaların altı ayda bitirilip ara ve final raporları olmak şartıyla BM Genel Sekreterliğine sunulması istenmiştir. Türkiye ara raporunu 1 Eylül 2010 tarihinde bu raporun tamamını ise 11 Şubat 2011 de BM Genel Sekreterliğine sunmuştur. İsrail ise ara raporu BM Genel Sekreterliğine vermemiş sadece raporun tamamını 23 Ocak 2011 tarihinde vermiştir. BM Mavi Marmara Raporuyla İsrail'in öne sürdüğü raporla paralellik göstermektedir. Komisyonun Türk temsilcisi raporun sanki İsrail ile beraber hazırlandığını ve Türkiye'nin öne sürdüğü tezlerin saf dışı bırakıldığını belirtmiştir.

Raporda BM Mavi Marmara raporunda 1982 tarihli BMDH sözleşmesini hiçe sayarak taraflı bir tavır sergilemiştir. Raporda belirtilen Gazze'ye deniz yoluyla silah gönderimini engellemek amacıyla meşru bir güvenlik tedbiri alındığı belirtilmiştir (Usanmaz, 2012, ss. 51-54). Daha sonra ki dönemlerde Türkiye'nin uluslararası platformda İsrail'den 3 ana talebi olmuştur. Bunlar: İsrail'in Türkiye'den yaşanan olaylardan ötürü özür dilemesi, saldırıda öldürülen Türk ailelerine tazminat verilmesi ve Gazze'ye yapılmakta olan ambargonun kaldırılması. İsrail'in Türkiye'nin taleplerini yerine getirmek adına yaptığı ilk adım 22 Mart 2013 yılında İsrail Başbakanı Benyamin Netanyahu'nun Türkiye Cumhuriyeti Başbakanı Recep Tayyip Erdoğan'ı arayarak normalleşme adına özür dilemesidir. Daha sonra öldürülen Türk ailelerine tazminat ödenmesi şeklinde olan Türkiye'nin talep ettiği diğer şart için 2013 Mart 2013 Mart ayında görüşmeler başlamış, 2014 Şubat ayının ilk günlerinde Dışişleri Bakanlığı Müsteşarı Feridun Sinirlioğlu'nun İsrail ziyaretiyle net bilgiler ortaya çıkmıştır. İsrail'in Türk ailelerine tazminat ödemesi konusunda anlaşmaya varılmıştır. Gazze'ye ambargonun kaldırılması konusunda ise Başbakan Erdoğan'ın ablukanın kaldırılmadığı sürece ilişkilerin düzelmeyeceğini belirtmesine karşı İsrail tarafı ise ablukanın BM'lerin Palmer komisyonu tarafından kabul edildiğini belirttiği için iki ülke arasında normalleşme şartları arasına alınmamıştır (Hasanov, 2014, s. 1-2).

Bu dönemde İsrail ile yaşanan krizin dünyaya anlatılmasına ve İsrail'in yaptığı saldırının terör suçu olduğunu belirtmesine yardımcı olan birçok kurum olmuştur. Bunların başında Türkiye Cumhuriyeti Dış İşleri Bakanlığı olmaktadır. Bakanlığın yaptığı çalışmalar krizin yönetilmesi açısından çok büyük önem taşımaktadır. Diğer kurumlar ise yaşanan saldırının dünya açısından ne derece kötü bir olay olduğu konusunda dış işleriyle koordineli bir şekilde hareket etmişlerdir.

Türkiye yakın zamanda uluslararası platformda yaşadığı krizi yukarıda verilen kurum/kuruluş, iş adamları ve sivil toplum örgütleriyle çalışmalar yaparak lehine sonuçlandırmayı ve ülke imajını güçlendirmeyi amaçlamıştır. Yakın zamanda Türkiye İsrail ile Mavi Marmara krizi konusunda karşı karşıya gelmiştir. Bu kriz Türkiye'nin yabancı kamuoyuna karşı uyguladığı kamu diplomasisinin iç kamuoyundaki etkisini göstermiştir. İsrail'le yaşanan Mavi Marmara olayı ile ilgili yapılan bu çalışmada Türkiye'nin kriz sonrasında uyguladığı kamu diplomasisi çalışmalarının kamuoyunda ne kadar etkili olduğu ölçümlenmiş ve değerlendirilmiştir.

4. Yöntem

Çalışmada Türk dış işlerinin İsrail'le yaşadığı kriz sonrasında uluslararası kamuoyunda uyguladığı iletişim stratejilerinin Türkiye'de iç kamuoyundaki algısının analiz edilip bu analiz sonucundaki etkinin nasıl olduğu amaçlanmaktadır. Bu doğrultuda araştırmanın sorunsalı 'iletişim stratejileri araçlarından olan kamu diplomasisi uygulamaları sosyal medya ortamında iç kamuoyunu etkilemekte midir?' sorusu olarak belirlenmiştir. Araştırmanın ilgili bölümü olan araştırmanın konusu, araştırmanın amacı, hipotezi, evreni ve araştırmanın örnekleme, veri toplama araçları, verilerin istatistiksel analizi açıklanmış olup son aşamada araştırma sonucunda ortaya çıkan bulgular yorumlanmıştır.

Araştırmanın evreni, Pollyfy mobil anket uygulamasına sahip kamu diplomasisi alanı ile ilişkili 18-50 yaş Aralığındaki 1200 üyeden oluşmaktadır. Örnekleme ise uygulamayı kullanan 100 üye oluşturmaktadır. Araştırmanın hipotezleri aşağıda sıralanmaktadır:

H.1.a.Cinsiyetlere göre "Türkiye ile İsrail Devleti'nin dış politikası hakkında bilgi sahibiyim." sorusuna verilen yanıtlar farklılaşmaktadır.

H.1.b.Cinsiyetlere Göre "Türkiye uluslararası kamuoyunu Mavi Marmara saldırısı hakkında yeterince bilgilendirmiştir." Sorusuna verilen yanıtlar farklılaşmaktadır.

H.1.c.Cinsiyetlere Göre "Türkiye saldırı sonrasında kullandığı diplomatik araçlarla uluslararası kamuoyunu tatmin etmiştir." Sorusuna verilen yanıtlar farklılaşmaktadır.

H.1.d.Yaşlara Göre "Türkiye ile İsrail Devleti'nin dış politikası hakkında bilgi sahibiyim." Sorusunun verilen yanıtlar farklılaşmaktadır." Sorusuna verilen yanıtlar farklılaşmaktadır.

H.1.e.Yaşlara Göre "Türkiye uluslararası kamuoyunu Mavi Marmara saldırısı hakkında yeterince bilgilendirmiştir." Sorusunun verilen yanıtlar farklılaşmaktadır.

H.1.f.Yaşlara Göre "Türkiye İsrail'le yaşanan Mavi Marmara saldırısından sonra uluslararası çapta iletişim stratejilerini etkin kullanmıştır." Sorusunun verilen yanıtlar farklılaşmaktadır.

Anket, katılımcıların, cinsiyet, medeni durumları, yaşları, eğitim durumları, meslek durumları aylık gelir durumlarına ait verilerin toplanmasına yönelik bilgi sorularından oluşmaktadır. Türkiye ve İsrail arasında yaşanan Mavi Marmara krizine dair hedef kitleye sorulan anket soruları altı maddeden oluşmaktadır. Söz konusu maddeler Ek-1'de verilmiştir.

Araştırmada ortaya çıkan verilerin analiz edilmesinde istatistiksel analiz aracı olan Statistical Package for Social Sciences (SPSS) for Windows Version 20.0 programı kullanılmıştır. Niteliksel verilerin karşılaştırılmasında Pearson Ki-Kare testi kullanılmıştır. Ortaya çıkan veriler analiz edilirken, ortalama, frekans ve yüzde alma gibi yöntemler kullanılmıştır. Anlamlılık $p < 0.01$ ve $p < 0.05$ düzeylerinde değerlendirilmiştir.

5. Veriler Ve Bulgular

5.1. Araştırma Kapsamındaki Hedef Kitleye Ait Temel Karakteristik ve Demografik Bulgular

5.1.1. Anket Genel Değerlendirmesi

- Katılımcıların, %60,0'ı (n=60) erkek, %40,0'ı (n=40) kadındır.
- Katılımcıların, %29,0'u (n=29) 18-22 yaş iken, %36,0'sı (n=36) 23-27 yaş, %16,0'sı (n=16) 28-32 yaş, %6,0'sı (n=6) 33-37 yaş, %13,0'ü (n=13) ise 38 yaş ve üzeridir.
- Katılımcıları, %79,0'u (n=79) bekâr iken, %21,0'i (n=21) evlidir.
- Katılımcıların, %28,0'i (n=28) lise mezunu iken, %61,0'i (n=61) lisans, %11,0'i (n=11) ise lisansüstü mezunudur.
- Katılımcıların, %11,0'i (n=11) emekli iken, %7,0'si (n=7) işçi, %8,0'i (n=8) memur, %59,0'u (n=59) öğrenci, %15,0'i (n=15) ise özel sektör çalışanıdır.
- Katılımcıların, %54,0'ünün (n=54) 0-1000 TL geliri var iken, %21,0'inin (n=21) 1001-2000 TL, %13,0'ünün (n=13) 2001-3000 TL, %12,0'sinin (n=12) ise 3001 TL ve üzeridir.
- Katılımcıların, "Türkiye uluslararası kamuoyunu Mavi Marmara saldırısı hakkında yeterince bilgilendirmiştir." sorusuna %55,0'i katılmıyorum diyor iken, "Türkiye saldırı sonrasında kullandığı diplomatik araçlarla uluslararası kamuoyunu tatmin etmiştir." sorusuna ise %41,0'i fikir belirtmek istememiştir.

Tablo 2: İsrail ile yaşanan Mavi Marmara İle İlgili Soruların Değerlendirilmesi

	Tamamen katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Tamamen katılıyorum	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Türkiye ile İsrail Devleti'nin dış politikası hakkında bilgi sahibiyim.	4	4,0	12	12,0	37	37,0	28	28,0	19	19,0
İsrail'in Mavi Marmara gemisine yaptığı saldırıdan haberdarım.	8	8,0	14	14,0	17	17,0	21	21,0	40	40,0
Türkiye'nin Mavi Marmara gemisine saldırı sonrasında uyguladığı dış politikadan memnunum.	14	14,0	26	26,0	28	28,0	21	21,0	11	11,0
Türkiye uluslararası kamuoyunu Mavi Marmara saldırısı hakkında yeterince bilgilendirmiştir.	14	14,0	55	55,0	0	0,0	17	17,0	14	14,0

Türkiye saldırı sonrasında kullandığı diplomatik araçlarla uluslararası kamuoyunu tatmin etmiştir.	11	11,0	23	23,0	41	41,0	18	18,0	7	7,0
--	----	------	----	------	----	------	----	------	---	-----

Türkiye İsrail'le yaşanan Mavi Marmara saldırısından sonra uluslararası çapta iletişim stratejilerini etkin kullanmıştır.	10	10,0	28	28,0	32	32,0	25	25,0	5	5,0
---	----	------	----	------	----	------	----	------	---	-----

Katılımcıların, “Türkiye uluslararası kamuoyunu Mavi Marmara saldırısı hakkında yeterince bilgilendirmiştir.” sorusuna %55,0'i katılmıyorum diyor iken, “Türkiye saldırı sonrasında kullandığı diplomatik araçlarla uluslararası kamuoyunu tatmin etmiştir.” sorusuna ise %41,0'i fikir belirtmek istememiştir.

Sonuç

Kamu diplomasisi ülkelerin kendi kültür, tarih ve hedeflerini yabancı uluslara iletişim araçları ve diplomasiyle benimsetme çabalarıdır. Kamu diplomasisi kavramı dünya genelinde yeni ortaya çıkmış bir kavramdır. Soğuk Savaş'tan ABD'de ortaya çıkan kavram birçok ülke tarafından benimsenmiştir. Bu ülkeler savaşarak barışı getirememesi üzerine diplomasiyi ön plana çıkarmıştır. Devletlerarası diplomasi ülkeler için daha etkin bir yöntem olmuştur. Bunun sebebi ise devletler kendi tarihini, kültürlerini ve amaçlarını anlatabilmek, imajını geliştirmek ve aleyhine oluşabilecek kara propagandanın engellemek istemesidir. Bunun amacı temsil edilmekte olan ülkenin farklı coğrafyalarda olumlu bir şekilde bilinmesi ve diğer ülkelerin kamuoyunda olumlu bir görüntü oluşturmaktır. Bu sebeptendir ki kullanılan iletişim araçlarıyla birlikte ülkeler kendilerini dünyaya daha aktif bir şekilde anlatabilmektedirler. Etkin kullanılan kamu diplomasisi devletlerin spor, sanat, eğitim ve teknolojilerini kullanarak kültürlerini kolay yoldan diğer uluslara anlatmaktadırlar. Bunun yanı sıra kamu diplomasisinin iletişim sürecinde halkla ilişkiler, propaganda, ekonomi, lobcilik ve pazarlama gibi kavramlarla bağlantılı olması sürecin daha hızla işlenmesini sağlamaktadır. Bu kavramlar yabancı ulusların gönüllerini kazanmak, kanaat önderlerini kazanmak ve ülkenin imajını olumlu yönde oluşturup bir markalaşmasını sağlamaktadır. Ancak Türkiye dünyada, Amerika, İngiltere ve Fransa gibi güçlü bir imaj oluşturamamıştır.

Türkiye geçmişten günümüze kadar birçok uluslararası krizle karşı karşıya kalmıştır. Kriz dönemlerinin iyi yönetilememesinden dolayı birçok sorun ortaya çıkmıştır. Bu sorunların çözülebilmesi adına birçok yönetici çalışmalar yapmaya çabalasa da bu konuda en ciddi çalışmaları Turgut Özal yapmıştır. Orta Asya Türkî devletlerle ilişki kurmaya çalışmıştır. Orta Asya Türkî devletlerin ilerlemesini sağlayan kurumlara ihtiyaç olmuştur. TİKA gibi devlet kurumları kurulmuştur. Özal sonrası dönemde kamu diplomasisi çabaları gözükse de istenilen düzeyde etki alınamamıştır. 2002 yılından sonra Ak Partinin kamu diplomasi çalışmaları dış politikada yeni bir anlayış getirmiştir. Devlet sahip olduğu kurumları güncellemiş ve yeni kamu diplomasisi kurumları kurmuştur. Bunun yanı sıra dünyanın önem verdiği düşünce kuruluşları gibi yapılanmalara Türkiye'de de Ak Parti hükümeti destek olmuştur. Dönemin Başbakan'ı Recep Tayyip Erdoğan'ın kişisel olarak yaptığı çalışmalar ülke adına olumlu bir imaj ortaya koymuştur. Ak Parti'nin kamu diplomasisi ile ilgili kurumlar için yaptıkları çalışmalar hem iç kamuoyunda hem de dış kamuoyunda farkındalık yaratmıştır. Örneğin İsrail'in Mavi Marmara gemisine yaptığı saldırı ile birlikte Türk Dış İşlerinin uyguladığı iletişim stratejileri kamu diplomasisi uygulaması için önemli bir adım olmuştur. Kriz durumunda Ak partinin aldığı kararlar iç kamuoyunda siyaseten destek bulsa da iç kamuoyu olaya yeterince olumlu bakmamaktadır. İç siyasetin desteğinin olması iç kamuoyunun desteği olacağı anlamına gelmemektedir. Bu sebeple kriz durumunda dış işleri bakanlığının bir iletişim stratejisi olan kamu diplomasisini iç kamuoyuna yeterince uygulayamamıştır.

Türkiye uluslararası arenada yaşadığı krizlere uyguladığı iletişim stratejileri ülke adına bir imaj oluşturmaktadır. Türkiye'nin İsrail ile yaşadığı Mavi Marmara krizinde Türkiye'nin olaya yaklaşımının uluslararası düzeyde etkisi bu çalışma kapsamında gösterilmektedir.

Bu çalışmada Türkiye Cumhuriyeti'nin Dış İşleri Bakanlığı'nın kamu diplomasisinde iletişim stratejilerini nasıl kullandığı gösterilmektedir. Bu stratejilerin Türkiye'deki kamuoyuna nasıl yansıdığı anket çalışmasıyla ortaya konulmuştur. Araştırmada iletişim stratejilerinin kamu diplomasisiyle birlikte kullanılmasının önemi vurgulanmıştır. Araştırma sonucunda Türkiye Cumhuriyeti'nin uluslararası kamuoyunda yaşadığı krizlere karşı kullandığı iletişim stratejilerinin ülkesinde nasıl bir kamuoyu algısı yarattığı ortaya konulmaktadır.

Çalışmada gerçekleştirilen anketin amacı Türk dış ilişkilerinin İsrail ile yaşadığı kriz sonrasında kamuoyunda uyguladığı iletişim stratejileri Türkiye'de nasıl bir etki yaptığını analiz etmektedir. Araştırmanın amacına yönelik olarak elde edilmek istenen verilerin toplanmasında anket tekniği kullanılmıştır. Katılımcıların cinsiyet, medeni durumları, yaşları, eğitim durumları, meslek durumları ve aylık gelir durumlarına ait verilerin toplanmasına yönelik bilgi soruları sorulmuştur. Anket de katılımcıların demografik özellikleri farklı algılanmamıştır. 100 kişinin katıldığı ankette İsrail ile yaşanan Mavi Marmara kriziyle ilgili kullanıcı görüşleri sorulmuştur. Araştırma sonucunda ortaya çıkan verilerin analiz edilmesinde SPSS (Statistical Package for Social Sciences) for Windows Version 20.0 programı kullanılmıştır. Ortaya çıkan veriler analiz edilirken frekans, yüzde alma, ortalama gibi yöntemler kullanılmıştır. Ankette Ki-Kare testi uygulanmıştır. Anket araştırması sonucunda katılımcıların İsrail ile yaşanan olaylardan katılımcıların %61'i haberdardır. Mavi Marmara krizinde Türkiye'nin İsrail ile yaşanan krizde kullandığı iletişim stratejilerinin iyi kullandığını düşünenler %30 olarak saptanmıştır. Genel olarak katılımcılar kamuoyunun yeterince bilgilendirilmediğini düşünüyor iken; olaylara yorum yapmaktan kaçınmışlardır.

Bu durumda Türkiye'nin uluslararası arenada yaşadığı krizlerde etkili bir şekilde iletişim stratejilerinin kamu diplomasisi adına kullanıldığı halde kamuoyunda etkili olmadığı ve iletişimi eksik kullandığına kanaat getirilmiştir. Bunun yanı sıra Türkiye kamu diplomasisinde kullandığı stratejileri dış işleri bakanlığı aracılığıyla kamu-özel işbirliği içerisinde kurumlarla, sivil toplum örgütleriyle ve düşünce kuruluşlarıyla geliştirmesi gerekmektedir.

Anket çalışmasında hedef kitleye sorulan sorularda cinsiyete ve yaşa göre ortaya çıkan farklılaşmaların olması iletişim araçlarının ne kadar kullanıldığıyla doğru orantılı bir durum ortaya koymaktadır. Araştırma kapsamında belirlenen soru ifadelerinin değişmesi, ana kütle ve örneklemin değişmesi durumunda söz konusu araştırma sonuçları değişiklik gösterebilir. Çalışmanın ilgili alanyazına katkı sağlaması beklenmektedir.

Kaynakça

- Ceylan, A.İ.(2016), *"Siyasal iletişimde kamu diplomasisi"*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 98.
- Cumhurbaşkanlığı 14 Nolu Kararname Mevzuatı. (2018). <https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/19.5.14.pdf>, Erişim Tarihi: 12.02.2020.
- Doster, B. (2016). Turgut Özal ve dış politika. H. Çakmak (Der.), *Mustafa Kemal Atatürk'ten Günümüze Cumhurbaşkanları ve Dış Politika*, Ankara: Kripto Kitaplar, 197-216.
- Ekşi, M.(2014).*Kamu Diplomasisi ve Ak Parti Dönemi Türk Dış Politikası*. İstanbul: Siyasal Kitapevi.
- Erzen, M. Ü.(2014). *Kamu diplomasisi*. İstanbul: Derin Yayınları.
- Hasanov, E.(2014). Mavi Marmara sonrası Türkiye-İsrail ilişkileri, *Ortadoğu Araştırmaları Merkezi*. No:6, 1-8.
- Gilboa, E. (2008). "Searching for a Theory of Public Diplomacy" *The ANNALS of the American Academy of Political and Social Science*. Vol. 616. March. pp.55-77.
- Gökırmak, M.(2012). Kamu Diplomasisi Enstitüsü, *Küreselleşen Dünyada Diplomasi: Kamu Diplomasisi* :1-18. http://www.kamudiplomasisi.org/pdf/Kamu_Diplomasisi-Mert_Gokirmak.pdf
- Karadağ, H.(2016). *Uluslararası ilişkilerde yeni bir boyut kamu diplomasisi*. 1.Basım, Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Karagöz, S.(2016). *Stratejik iletişim yöntemi olarak kamu diplomasisi ve medyanın rolü*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul,
- Köksoy, E. (2013).*Halkla ilişkiler bağlamında kamu diplomasisi yönetimi*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 56.

- Kurtuluş, B.(2014). *21. Yüzyılda değişen kamu diplomasisi anlayışının Türk Dış Politikasına Yansımaları*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 37.
- Nye, J. (2008). Public diplomacy and soft power. *The Annals of the American Academy of Political and Social Science*, 616(1), pp.94-109.
- Public Diplomacy, (2020). <https://www.britannica.com/topic/public-diplomacy#accordion-article-history>
Erişim Tarihi: 12.02.2020.
- Sancar, A. G.(2012). “*Uluslararası halkla ilişkiler yöntemi olarak kamu diplomasisi: Türkiye İçin Bir Model Önerisi*”,Yayımlanmamış Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul,186-187.
- Sırt, E.(2013). *İsrail'in Mavi Marmara baskınına kamu diplomasisi aracılığıyla meşrulaştırma çabaları*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 86.
- Signitzer, B. ve Coombs, T. (1992). Public relations and Public diplomacy: Conceptual Convergences, *Public Relations*, 18(2), pp.137-147.
- Szondi, G.(2009). “Central and Eastern European Public Diplomacy.” *Routledge Handbook of Public Diplomacy*. (der.) Nancy Snow ve Philip Taylor. NY: Routledge.
- Tiedeman, A.(2004). “U.S Public Diplomacy in Middle East”, Seminar on Geography, Foreign Policy and the World Order, pp.1-37.
- Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı (2020), <https://www.iletisim.gov.tr/turkce>
Erişim tarihi: 13.02.2020
- Usanmaz, Ş.(2012) *Açık Denizlerde Müdahale Yetkileri: Mavi Marmara Örneği*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Antalya.
- USIA, (2020). ‘Public Diplomacy’, <https://govinfo.library.unt.edu/npr/library/status/mission/musia.htm>
Erişim tarihi: 13.02.2020.
- Uzer, U.(2012) Türkiye-İsrail ilişkilerinde bunalım, *Ortadoğu Etütleri Dergisi*. 2(2), 156-157.
- Yılmaz S.(2012) *Akıllı Güç*. İstanbul: Kum Saati Yayınları.
<http://www.sde.org.tr/tr/newsdetail/turkiye-israil-iliskileri/2794>, Erişim Tarihi: 04.04.2017

EK-1: Türkiye Ve İsrail Arasında Yaşanan Mavi Marmara Krizine Dair Hedef Kitleye Sorulan Anket Soruları

<p>Türkiye ile İsrail Devleti'nin dış politikası hakkında bilgi sahibiyim. Tamamen katılıyorum, Katılıyorum, Kısmen katılıyorum, Katılmıyorum, Tamamen katılmıyorum</p>
<p>İsrail'in Mavi Marmara gemisine yaptığı saldırıdan haberdarım. Tamamen katılıyorum, Katılıyorum, Kısmen katılıyorum, Katılmıyorum, Tamamen katılmıyorum</p>
<p>Türkiye'nin Mavi Marmara gemisine saldırı sonrasında uyguladığı dış politikadan memnunum. Tamamen katılıyorum, Katılıyorum, Kısmen katılıyorum, Katılmıyorum, Tamamen katılmıyorum</p>
<p>Türkiye uluslararası kamuoyunu Mavi Marmara saldırısı hakkında yeterince bilgilendirmiştir. Tamamen katılıyorum, Katılıyorum, Kısmen katılıyorum, Katılmıyorum, Tamamen katılmıyorum</p>
<p>Türkiye saldırı sonrasında kullandığı diplomatik araçlarla uluslararası kamuoyunu tatmin etmiştir. Tamamen katılıyorum, Katılıyorum, Kısmen katılıyorum, Katılmıyorum, Tamamen katılmıyorum</p>
<p>Türkiye İsrail'le yaşanan Mavi Marmara saldırısından sonra uluslararası çapta iletişim stratejilerini etkin kullanmıştır. Tamamen katılıyorum, Katılıyorum, Kısmen katılıyorum, Katılmıyorum, Tamamen katılmıyorum</p>

AFTER MAVI MARMARA ATTACK, TURKEY'S PUBLIC DIPLOMACY IN THE PROCESS OF OPERATION ABSTRACT

Ahmet AYDIN, Emel POYRAZ

Extended Abstract

Public diplomacy is the efforts of countries to adopt their own culture, history and objectives to foreign nations through means of communication and diplomacy. The concept of public diplomacy is a newly emerging concept worldwide. The concept that emerged from the Cold War in the USA has been adopted by many countries. Because these countries did not bring peace by fighting, they brought diplomacy to the forefront. Public diplomacy has become a more effective method for countries. The reason for this is that states want to be able to tell their own history, culture and aims, to improve their image and to prevent the black propaganda against it. The purpose of this is to have a positive knowledge of the country represented in different geographies and to create a positive image for the public opinion of other countries. This is why countries can communicate themselves more actively to the world with the communication tools used. Efficient public diplomacy is an easy way to explain the culture of states to other nations by using sports, arts, education and technologies. In addition, the fact that public diplomacy is linked to concepts such as public relations, propaganda, economy, lobbying and marketing in the communication process enables the process to run more rapidly. These concepts win the hearts of foreign nations, win opinion leaders, and create a brand in the country's image positively provides. But Turkey in the world, America, like Britain and France failed to create a strong image. Public diplomacy is a set of values and practices of a society. If a country's cultural level is high and universal, if its policies encourage the benefit of other cultures, this increases the likelihood of having the desired outcomes in public diplomacy. Even when nations experience diplomatic problems among themselves, cultural programs often continue. These programs are effective in the field of public diplomacy. In addition, cinema has a special importance in public diplomacy studies in the artistic field. Cinema, which has a wide range of influence to influence and reach individuals in other countries; With the advancement of technology, it can reach the audience and audience groups regardless of religion, language and race in the world and convey the desired message to the target audiences with various symbols. The contribution of cinema to the spread of countries' own cultures in the international arena is enormous. However, it cannot be used very effectively due to the high budget. Following the Hollywood, Bollywood and European cinema in the cinema industry, Chinese cinema has grown greatly in recent years.

Turkey began late from other countries to practice public diplomacy. This has given the recent successful exam for the country's public diplomacy. In 2005, Israel withdrew from the Gaza border, but did not give up control of the Gaza border. Hamas emerged as a dominant force in these lands. In January 2006, Hamas won elections in Palestine and became a major actor in domestic politics. many countries where the Palestinian people elected Hamas as the legitimate and democratically elected with the votes in Turkey's Found saw as the representative of the Palestinian people. But the United States Department of State described Hamas as a Foreign Terrorist Organization, while Israel saw Hamas as a terrorist organization. From October 2008 to January 2009, Israeli forces launched the Operation Cast Lead against Hamas. The aim was to stop the rocket attacks on Southern Israel and to weaken or topple Hamas. More than 1,000 Palestinians lost their lives in this war and the infrastructure and buildings in the Gaza Strip were destroyed. Later, Israel hardened the blockade against Palestine. The main problem in the process leading to the Mavi Marmara raid begins with the separation of Gaza from the West Bank and the reintegration of its administration. The political success of the Hamas organization is that Israel does not consider Hamas as a legitimate representative. Therefore, Israel imposed an embargo on the Gaza Strip. For this reason, serious problems have started in the region.

Egypt's closure of the border crossing during the ousted leader Hosni Mubarak put Gaza in a state of trouble and was left alone. As a result of the embargo imposed by the State of Israel on the Gaza Strip controlled by Hamas, the Freedom Flotilla was established in order to draw the attention of the world to this region. This fleet consists of 6 ships. Mavi Marmara, one of the 6 ships, was attacked by the Israeli Armed Forces on May 31, 2010. As a result of this attack, 9 Turkish citizens were killed. There were various activists on these ships. Following the incident, the Turkish Ministry of Foreign Affairs announced to the world that this situation will not be compensated. At the same time, Foreign Minister Ahmet Davutoglu described the Israeli attack on the

UN Security Council on the same day as massacre, bullying, bandit and piracy, and said Israel should apologize to the international community.

Working in Turkish foreign relations and communication strategies implemented by the public after the crisis in Israel and was analyzed what impact the Turkey. For the purpose of the study, the questionnaire technique was used to collect the data. Participants were asked information questions about gender, marital status, age, educational status, occupational status and monthly income. Demographic characteristics of the participants were not perceived differently. The survey of effective communication strategy is not effective in public even though it used the name of public diplomacy and communication in crises in Turkey in the international arena as a result of use was judged incomplete. In addition to this, Turkey mediated by institutions in the public-private partnership with the ministry of foreign affairs in the public diplomacy strategy used, it is necessary to develop the civil society organizations and think tanks.